

NOVI SUNKI V KAPITALIZEM SE PRIPRAVLJAJO.

ODVISNO JE OD FRANCOJE,
AKO SE POJAVIJO.

Mednarodni kapitalisti so se pri-
pravljali, kaj poretje Francija.

Washington, D. C. — Ako mi-
li francoska vlada res resno, da
odkloni dolg, ki ga dolguje Zdru-
ženim državam, tedaj mora biti
pripravljena, da bo mednarodni
finančni bojkotiral vse nje-
ne obveznice v bodočnosti, kate-
rih moč je osredotočena v Wall
Streetu. Francoski kredit bo pa-
dal in bo prišel na nič. Francoski
bankrot bo povzročil, da bo pada-
la vrednost francoskega franka,
kot je padla nemške marke, ko
je bilo zasedeno Porurje. Svetov-
ne gospodarske razmere bodo po-
stavljene na glavo in med Franci-
je pojde v nič zaradi obsebnosti
po močnih elementih v kapitalistič-
nem svetu.

Taka je približno smisel odgo-
vora Coolidgeve administracije na
odkritje, da francoski oficijelni
proračun, ravnokar izdan, ne o-
menja dolga Ameriki, dasi ravno
so v proračunu postavke o pose-
jnih, ki ga je Francija dala Poljski,
Rumuniji, Čehoslovakiji in
Jugoslaviji in skladov, in katerih
bi Francija morala odplačevati
svoj dolg Zdrženim državam. Ofi-
cijelni Washington je razočaran,
vzemirjen glede stalnosti kredita
povod in se je odločil Franci-
je nekaj naučiti s njeno lastno
denarno listnoco.

Tajnik Hughes je videl zastop-
nike časnih v ponedeljek kot po-
navadi. Kasneje so časniki poro-
čevali pisali dolgega povelja o
krizi. Francija dan je v grozni
vztrajen obelodanih časniki o francoski
zvišaji, izgrajni proti ameriški državi
in zakladniškemu departmen-
tu in ga je zaključil s sugestijo,
da se ne morejo več prodati franco-
ske obveznice v tej deželi, ako
francoska vlada ne pove jasno, da
teh obveznic ne krije več lastnina
ameriške vlade, ki ima prvo
vknjižbo na Francijo. Z drugimi
benedami to pomeni, da mora
trditi Morgan & Co. prenehati s
prodajo francoskih obveznic ameri-
škimi vlagateljem, dokler franco-
ska vlada ne pristane, da plača
vojni dolg. Ton državnega de-
partamenta soglasa s Harveyjem,
kar se tiče splošnega priznanja.

V senatu je senator Reed iz
Pennsylvanije, ki je glasnik za-
kladniškega tajnika Mellona, po-
novil suvestijo, da so francoska
posojila odsej naprej nemogoča v
Zdrženih državah, dokler ni vojni
dolg priznan in zamj ustanov-
ljen sklad. Reed je bil sivočasno
zelo navdušen za Francijo, ampak
zdaj je izjavil, da kot prijatelj
Francije govori s njeno vlado, da
reši njen kredit. On odobrava nje-
ne izdatke za vojno pripravljanje
prihodnje vojne, ampak kredit je
sreče vojnega pripravljanja, po-
vdarja Reed. Zato ji je treba po-
kazati, da uničuje svoj kredit
pred svetom.

Senator Shipstead je vprašal, a-
ko je res Francija posodila ame-
riški denar mali ententi, da se ob-
oroči za prihodnjo vojno, in če je
res, da so francoski davkoplačevalci
obremenjeni s manjšo davčno
butaro kot britanski in ameriški.

Reed je priznal, da Francozi pla-
čajo najmanj davka, ampak delal
je nevednega glede francoskih
političnih načrtov. Trdil je, da 99
odstotkov ameriškega ljudstva že-
la, da se ne odpusti centa dolga.
Ko je senator Watson iz India-
ne vprašal, kakšne pogoje bi pri-
nalna Francija, je Reed pristal,
da želi daljši moratorij in nikje
obrestno mero, kot jo je dobila
Anglija. To pomeni, da bi ameri-
sko ljudstvo moralo plačati pre-
cej obresti od dolga, ki ga Fran-
cija dolguje Ameriki, ako se tudi
ne zgodi kaj takega, da Francija
zelo odkloni.

Hughes in Mellona skrbi, da
sodo posnemali Francijo Belgija,
Italija in drugi. Dolžniki, kar bo
sveda uničilo mednarodni kredit,
premenilo popolnoma ali jo
soudno povzročila svetovno pani-
ko.

Take neba kapitalistični gospo-

Pregled dnevnih de- godkov.

Amerika.

Izredno zasedanje novega kon-
gressa najbrž pride v marec. Kav-
sanje radi Muscle Shoals sadr-
žuje zakonodajsko delo.
Novi sunki v kapitalizmu se
pripravljajo.
Puritanci nastopili proti libe-
ralnemu župniku, ki je prijatelj
reveljev.
Pet mrtvih in 35 v bolnišnicah
— posledica noveletne moresti v
Chicago.

Jugoslavija.

Krvavi izgredi v Zagrebu. Na-
poveduje se revolta na Hrvaškem
in v Sloveniji.

Po svetu.

Mussolini je odgovoril s železno
pestjo.

Ebert, predsednik Nemčije, je
ožigal saveznike.

Ameriški poslanik v Španiji
prekoračil mejo nevtralnosti.

Izredno zasedanje kon- gressa na vidiku.

V enem mesecu zasedanja ni kon-
gress naredil nič; samo kava-
sanje radi Muscle Shoals in dru-
gih stvari.

Washington, D. C. — Voditelji
senata pravijo, da bo najbrž po-
trebno izredno zasedanje kon-
gressa dne 4. marca, ko se zaključijo
stari kongres. En mesec se zboru-
je stari kongres, a niti ene apro-
priacijske predloge ni sprejel.
Menda se nikdar poprej ni bilo v
kongressu toliko dela nakupičnega,
toda kongresniki in senatorji
se samo pripravljajo in debatirajo
sami med seboj, vendar ne
Shoals, preiskave trasta vodnih
sil in glede plače poštne služ-
bencev.

Velik finančni škandal v Nemčiji.

Bankirji in profitarji potegnili
prusko državno banko za
\$10,000,000.

Berlin, 2. jan. — Ob prihodu
novega leta je pretresel Nemčijo
škandal, ki je zelo udaril finančne
kroge. Pruska državna banka je
bila ogoljufana za najmanj 10
milijonov dolarjev in aretiranih je
večje število bankirjev in denar-
nih ter industrijskih spekulantov.
Na čelu sleparjev stoji štirje brat-
je Barmat, ustanovitelji kredit-
nih bank v Nemčiji, ki so oboga-
teli med vojno s dobicakarstvom in
nalagali denar v inozemstvu. Pred
vojno jih ni nihče poznal, po vojni
so pa kupili kar cel otok in se-
zidali na njem utrjen grad kakor
roparaki vitez v srednjem veku.

Tristo milijardov v 30 motornih
kolnih je moralo obkoliti grad,
predno so aretirali Barmate. Po-
licija je zasegla trinajst bank in
razna druga podjetja, ki so last-
nina Barmatov.

MORILEC EKSPRESNEGA SLA SPOZNAN.

Ima se en umor na svoji vesti.

Chicago, Ill. — Max H. Mar-
quardt, uslužbenec ekspresne
družbe, so pokazali na detektiv-
skem biroju več slik, da naj si jih
ogleda in mogoče med njimi spo-
zna morilec, ki je umoril sla eks-
presne družbe na vlaku North-
western železnice. Marquardt ni
dolgo izbral, ampak njegove oči
so obvisle na neki sliki in izjavil
je, to je morilecva slika. Bila je
podoba bivšega kazenskega George
E. Dempseya, katerega išče poli-
cija, ker je umoril pred šestimi
meseci policaja Frank J. Mc-
Glynn.

— NAŠI ODRI.

Chicago. — Jutri popoldne (ne-
delja 4. januarja) priredi drama-
ski odsek soc. kluba M. J. S. Z.
šlager v treh dejanjih "Španska
ruha" v znanstveni C. S. P. B.
18. ceste in May St. sobota ob

IN ŠE MLATIJO MUSCLE SHOALS V KONGRESU.

PRIVATNI INTERESI SO TR-
DOVRATNI IN VETRAJNI.

Ampak zagovorniki ljudskih inte-
resov ne odnehaajo.

Washington, D. C. — Senator
Norris, ki vodi boj proti privat-
nim grabarjem, stasajočim njih ro-
ko po Muscle Shoals, in ki apret-
no zagovarja svoje stališče, da ve-
lika hidro-električna centrala o-
stane ljudska lastnina in se obra-
tuje v ljudskemu interesu, je pre-
dložil, da federalna obrtna komi-
sija preišče trust za hidro-elek-
trično silo.

Ko je bila predložena ta resolu-
cija, ki krije vse sorodne fi-
nančne sile, vdrstajoče trust, je
vatal senator Edge in izjavil, da
bi taka preiskava stala milijone
dolarjev. Naglašal je, da ne na-
sprotuje, da se kongress in jav-
nost predlože fakti, ampak tro-
ški bodo tako veliki, da jih sedaj
ne prenese zakladništvo.

Senator Norris je odgovoril, da
se fakti lahko došenejo s zelo
majhnimi stroški, ki so izredno
važni, da se varujejo interesi jav-
nosti. Povedal je odprto, da bo
nasprotnoval Edgevi zahtevi, po
kateri se naj resolucija izroči od-
seku. Rekel je, da bo zadevo la-
gojeval v senatu po enodnevni od-
ločitvi v senatu.

Norrisov namen je, da se pre-
išče trust za hidro-električno silo
in njegovi bankirski savezniki.
Moč trusta se je silno povečala od
leta 1916, ko je o. njem poročal
poljedelski departament. Prejšnja
poročila govore, da so vse glavne
skupine — General Electric, Ste-
vens-Walsh, Bilbrey itd. — v so-
rodu s Morganovo bančno skupi-
no ali pa s Rockefellerji. Ravno-
lasti sorodni sistem kontrolira plin
in cestne železnice, sisteme in
druge javne potrebnosti krišem
Zdrženih držav. Od leta 1896 je
General Electric kompanija, ki je
satelitska tvrdke Morgan & Co.,
postala gospodarica nad drugimi
skupinami, akoni njo pa Electric
Bond & Share kompanija kontro-
lira financiranje vse kompanije
za oddajo električne sile.

Ta ogromni trust razvija siste-
me nadelektrične sile, pri tem pa
računi visoke cene. Zato želi do-
biti Muscle Shoals v svojo pest,
da prepreči vsako konkurenco.

V ILLINOISU NAMERAVAJO NALOŽITI DAVKE NA GAZOLIN.

Prisadeti bodo najbolj delavci.

Chicago, Ill. — Ljudstvo je od-
glasovalo za \$100,000,000 obvez-
nic, da se zgradi dobre ceste. Ta
stvar je torej pod streho. Takrat
so objavili, da se zgradi dobre
ceste brez drugih davkov, ako
ljudstvo glasuje za obveznice.
Ljudstvo je verjelo in glasovalo
za obveznice. Profesionalni poli-
tičarji pa imajo v krvi, ako jim
ljudstvo pokaže prst, zagrabijo za
roko. Tako je tudi v tem slučaju.
Zdaj kujeje v Springfieldu naer-
te, kako bi avtoistom naprtli nov
davek. In pogruntali so, da bi se
lahko iz ljudstva istisnilo več kot
25 milijonov dolarjev na leto, ako
se naloži tri ceste davka na galo-
no gasolino. Zdaj dobe od licene
od 10 do 12 milijonov dolarjev na
leto. Ampak ta vnota se jim zdi
premajhna. Klubi avtoistov so
proti davku na gasolin. Trpeli bi
največ sveda delavci, ki poku-
pijo avte iz druge roke, ki porabi-
jo veliko gasolino. Vsa profesio-
nalni politikaš bi se zdaj rad i-
mel ceno iz betona, ki bi vodila
do njegovega doma na deželi, na
ljudske stroške.

Ako ljudstvo ne bo glasno pro-
testiralo proti nameravanemu
davku na gasolin, ga bo bodo
profesionalni političarji prav za-
nealjevo naprtali.

UGNAL JE ROPARJA.

Chicago, Ill. — V restauracijo
Hugo Tetmana je stopil tolovaj s
samokresom v roki, a je naletel na
slabo. Tetman se je vrzel nanj kot
blik in mu po kratkem in hudem
boju izvil pištolo iz rok. Ropar je
hitro sbehal na ulico, Tetman je
oddal nanj strel, ki je povzročil,
da je tolovaj še hitreje bežal in
da je Tetman ostal na mestu.

POSLEDNIO KAJUJEGA LOVA V COLORADO.

Denver, Colo. — Ko je bil letni
zajeti lov končan v državi, je bil
rezultat dneva tale: 14-letnega
Alberta Hobsona je ustrelila "na-
nabita" puška. Dva neimenovana
lovca sta bila obstreljena. Ustre-
ljenih je bilo 15,000 zajcev.

Ko so se v okrajema Philipps
in Logan vrnili zvečer loveci do-
mov, katerih je bilo 1,200, so ce-
nili, da ustreljeni zajci tehtajo
dve toni. Ustreljene zajce pošljejo
neki misijonski postaji, da jih raz-
deli med siromake.

UGNAL JE ROPARJA.

Chicago, Ill. — V restauracijo
Hugo Tetmana je stopil tolovaj s
samokresom v roki, a je naletel na
slabo. Tetman se je vrzel nanj kot
blik in mu po kratkem in hudem
boju izvil pištolo iz rok. Ropar je
hitro sbehal na ulico, Tetman je
oddal nanj strel, ki je povzročil,
da je tolovaj še hitreje bežal in
da je Tetman ostal na mestu.

ANASTVENIKI SE PRIPRAV- LJAJO NA SOLNČNI ROK.

Washington, D. C. — Zvezdo-
znanci so se pričeli pripravljati,
da opazujejo popolni solnčni mrk
dne 24. januarja.

Največje daljše glede in druge
instrukcije bodo vporabili v državi
Connecticutu, ker so tam naj-
boljši izgledi na lépo vreme. Tam
bo tudi mrk dalj trajal kot na sa-
vi. Zvezdni astronomi bodo na-
črtali, da bodo opazovali mrk na

UGNAL JE ROPARJA.

Chicago, Ill. — V restauracijo
Hugo Tetmana je stopil tolovaj s
samokresom v roki, a je naletel na
slabo. Tetman se je vrzel nanj kot
blik in mu po kratkem in hudem
boju izvil pištolo iz rok. Ropar je
hitro sbehal na ulico, Tetman je
oddal nanj strel, ki je povzročil,
da je tolovaj še hitreje bežal in
da je Tetman ostal na mestu.

UGNAL JE ROPARJA.

Chicago, Ill. — V restauracijo
Hugo Tetmana je stopil tolovaj s
samokresom v roki, a je naletel na
slabo. Tetman se je vrzel nanj kot
blik in mu po kratkem in hudem
boju izvil pištolo iz rok. Ropar je
hitro sbehal na ulico, Tetman je
oddal nanj strel, ki je povzročil,
da je tolovaj še hitreje bežal in
da je Tetman ostal na mestu.

Amer. poslanik "prvi za kraljem" v Španiji.

Monarhisti ga imajo radi, ko je
pohodil nevtralnost in se javno
pogladil za kralja.

Madrid, 2. jan. — Zdržene
države ameriške so morda repu-
blika, toda njihov poslanik v Ma-
dridu, Alexander Moore, je v ta-
boru monarhistov najbolj priljubl-
jen človek za kraljem v Španiji.
Moore je prekoračil mejo diplo-
matske nevtralnosti in direktno
posevel v notranje politične za-
dave države, v kateri opravlja
poslaniško službo — na veliko
veselje vse španske reakcije.

Moore je v dolgi izjavi, katero so
prinesli vsi vladni listi in odlič-
nem mestu, zapel alavo kralju
Alfonzu in napadel pisatelja Iba-
ñeza ter druge španske napred-
njake, ki vodijo kampanjo za re-
publiko.

Monarhistični listi so Mooreja
v navalo prinesli sijajne slavo-
speve. Pišejo, da Moore dela žu-
deže za ameriško trgovino v Špa-
niji, da je oseben prijatelj kralja
Alfonza in kraljevske redbine in
da je za kraljem najbolj znana in
pričljubna oseba v Španiji.

V Madridu sicer kroji vest, da
bo Moore radi tega odpoklican,
toda španski monarhisti ne verja-
mejo tega in so trdno prepričani,
da washingtonska vlada odobrava
Moorejevo početje.

Nemški predsednik Ebert očel ontento.

Na novoga leta dan je naslovil
protest na diplomate. — Angli-
ja je odzvala kolonialno neto.

Berlin, 2. jan. — Predsednik

Ebert, predsednik nemške repu-
like, je včeraj ob priliki novelet-
nega sprejema diplomatov vseh
dežel izrekel oster protest proti
zadržani evakuaciji Kolina. Rekel
je, da val Nemci, brez okira h ka-
teri stranki, spadajo, so "brjdo
raspočarani radi najnovejša in bo-
leče krivice, ki so jo zavestniki
storili Nemčiji." Dalje je rekel,
da "mi smo v resnici edine raz-
oroženo ljudstvo sredi do sob obo-
rožene Evrope." Končno je izre-
kel željo, da v novem letu uspe-
duh pravičnosti nad duhom sile
in da Nemci na okupirani in ne-
okupirani zemlji dobe pravico in
svobodo.

General Seeckt, vrhovni povelj-
nik nemške narodne garde, je od-
govoril sledeče na obtožbo zaver-
nikov, da ima Nemčija velike taj-
ne zaloge orožja: "Nemčija nima
niti enega vojnega letala niti ena-
ga tanka, niti enega težkega,
modernejega topa, ima pa 204 lahke
topove, 86 havbice in nekaj mino-
metov. To je vse."

London, 2. jan. — Nota zave-
znika poslaniškega sveta Nem-
čiji glede odgojene izpraznitve
Kolinske je že drugič zadržana v
Londonu. Angleška vlada je mne-
nja, da je nota preostira in mora
biti omiljena. V tem smislu angle-
ška vlada informira poslaniški
svet v Parizu.

POSLEDNIO KAJUJEGA LOVA V COLORADO.

Denver, Colo. — Ko je bil letni
zajeti lov končan v državi, je bil
rezultat dneva tale: 14-letnega
Alberta Hobsona je ustrelila "na-
nabita" puška. Dva neimenovana
lovca sta bila obstreljena. Ustre-
ljenih je bilo 15,000 zajcev.

Ko so se v okrajema Philipps
in Logan vrnili zvečer loveci do-
mov, katerih je bilo 1,200, so ce-
nili, da ustreljeni zajci tehtajo
dve toni. Ustreljene zajce pošljejo
neki misijonski postaji, da jih raz-
deli med siromake.

UGNAL JE ROPARJA.

Chicago, Ill. — V restauracijo
Hugo Tetmana je stopil tolovaj s
samokresom v roki, a je naletel na
slabo. Tetman se je vrzel nanj kot
blik in mu po kratkem in hudem
boju izvil pištolo iz rok. Ropar je
hitro sbehal na ulico, Tetman je
oddal nanj strel, ki je povzročil,
da je tolovaj še hitreje bežal in
da je Tetman ostal na mestu.

UGNAL JE ROPARJA.

Chicago, Ill. — V restauracijo
Hugo Tetmana je stopil tolovaj s
samokresom v roki, a je naletel na
slabo. Tetman se je vrzel nanj kot
blik in mu po kratkem in hudem
boju izvil pištolo iz rok. Ropar je
hitro sbehal na ulico, Tetman je
oddal nanj strel, ki je povzročil,
da je tolovaj še hitreje bežal in
da je Tetman ostal na mestu.

UGNAL JE ROPARJA.

Chicago, Ill. — V restauracijo
Hugo Tetmana je stopil tolovaj s
samokresom v roki, a je naletel na
slabo. Tetman se je vrzel nanj kot
blik in mu po kratkem in hudem
boju izvil pištolo iz rok. Ropar je
hitro sbehal na ulico, Tetman je
oddal nanj strel, ki je povzročil,
da je tolovaj še hitreje bežal in
da je Tetman ostal na mestu.

UGNAL JE ROPARJA.

Chicago, Ill. — V restauracijo
Hugo Tetmana je stopil tolovaj s
samokresom v roki, a je naletel na
slabo. Tetman se je vrzel nanj kot
blik in mu po kratkem in hudem
boju izvil pištolo iz rok. Ropar je
hitro sbehal na ulico, Tetman je
oddal nanj strel, ki je povzročil,
da je tolovaj še hitreje bežal in
da je Tetman ostal na mestu.

UGNAL JE ROPARJA.

Chicago, Ill. — V restauracijo
Hugo Tetmana je stopil tolovaj s
samokresom v roki, a je naletel na
slabo. Tetman se je vrzel nanj kot
blik in mu po kratkem in hudem
boju izvil pištolo iz rok. Ropar je
hitro sbehal na ulico, Tetman je
oddal nanj strel, ki je povzročil,
da je tolovaj še hitreje bežal in
da je Tetman ostal na mestu.

Chicago, Ill. — V restauracijo
Hugo Tetmana je stopil tolovaj s
samokresom v roki, a je naletel na
slabo. Tetman se je vrzel nanj kot
blik in mu po kratkem in hudem
boju izvil pištolo iz rok. Ropar je
hitro sbehal na ulico, Tetman je
oddal nanj strel, ki je povzročil,
da je tolovaj še hitreje bežal in
da je Tetman ostal na mestu.

Kri teče v Jugoslaviji!

Pašić-Pribičević režim nastopa z orožjem proti nasprot-
nim strankam. Več ranjenih v Zagrebu, kjer so se
spopadli fašisti in radičevci. Napoveduje se velika
vstaja na Hrvaškem in v Sloveniji, če bo P-P vlada
nadaljevala tiransko taktiko.

Belgrad, 2. jan. — Krvavi po-
uščeni spopadi v mnogih mestih
Jugoslavije, ki so sledili represiv-
ni taktiki vlade za razbitje in
uduljenje vsakega komunističnega
in republikanskega gibanja, se
nadaljujejo.

Igrekom v Bosni, v katerih so
bile tri osebe ubite in sedem ra-
njenih, so sledili krvavi spopadi v
Zagrebu. Na shodu vladnih pri-
vršencev, na katerem je govoril
minister prosvete Pribičević, je
prišlo do konflikta med pristali
Radičeve stranke in jugoslovans-
kimi fašisti, ki so tvorili telesno
stražo Pribičeviću. Nastopila je
policija in odbila napad na mini-
strov avtomobil. Več oseb je bilo
ranjenih.

Dne 28. decembra je bilo v Bel-
gradu ubo rovanje voditeljev opo-
zicije. Navzoč je bil bivši ministar-
ski predsednik Ljuba Davidović,
bivši zunanji minister Marinković
in dva podpredsednika Radičeve
kmetake stranke. Voditelji so
sprejeli resolucijo, v kateri zahtev-
vajo od vlade, naj pojasni, da li
ima tajno pogodbo s Italijo glede
razdelitve Albanije. Sprejet je bil
načrt akcije proti vladi, ki je ob-
tožena, da hoče s silo zatreti vsa-
ko gibanje opozicije v volilni
kampanji; načrt je tajen.

Dr. Maček, podpredsednik bivše
akupčine, je izjavil, da bo opozi-
cija amagala pri volitvah se x
večjo večino kot pri zadnjih volit-
vah. Vlada to sluti, zato pa skuša
pomesti volilno svobodo. Toda če
bo vlada nadaljevala svojo tiran-
sko taktiko, pride do velike vstaje
na Hrvaškem in v Sloveniji.

Dr. Korošec, bivši minister pro-
svete in vodja klerikalcev v Slo-
veniji, je dejal v intervjuju, da
ukrepi vlade so le nominalno na-
perjeni proti boljševikom, v glav-
nem pa je cilj vlade, streti vso
opozicijo in dobiti le pristale
Pašić-Pribičevićevega režima v
akupčino. Dr. Korošec je nadalje
rekel, da protiboljševički blok na
Balkanu, katerega kujejo Pašić,
Cankov in Bratiano, ni nič dru-
gega kakor maneuver, s katerim bi
radi podprli tibatjoše se prestole
v Belgiji in Rumuniji.

Ministrski svet je imel sejo v
nedeljo, na kateri je ukrepal o
nadaljnjih korakih za potlačanje
opozicije. Aretacija Radiča in vo-
diteljev drugih protivladnih
strank se pričakuje v par dneh.

TATINSKI TIHOTAPCI SO PO- BILI POLICAJA NA TLA.

Chicago, Ill. — Policaj James
Oakley se je peljal v svojem avtu
in je mislil na vse kaj drugega,
kot na lov tatov in tihotapev.
Prišel je se je do vogala Artesi-
anske ulice in Devet in štiridesete
ceste, ko je opazil, da tatinski ti-
hotapei razkladajo alkohol s to-
lovnega avtomobila na drug avto.
Ustavil je svoje avto, skotil iz
njega, a preden je odprl usta, ga
je eden tihotapev udaril tako
močno med oči, da je videl jasno
nebo, akoravno je anežilo. Ko se
je prebudil iz omotice, je spoznal,
da so tihotapei izpraznili tovorni
avto in se odpeljali s avtom. Al-
kohol je bil lastnina Jacob Nade-
la, bivšega trgovca z mašnim vi-
nom.

Kasneje je policija aretirala tri
ptičke, o katerih sodi, da so u-
kradli alkohol. Policaj iz Nadel
sta v njih spoznala prave zlikover.

ANASTVENIKI SE PRIPRAV- LJAJO NA SOLNČNI ROK.

Washington, D. C. — Zvezdo

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 Cena glasila po dogovoru. Rokopis se ne vrača.
 Narodina: Zadržane države (levon Chicago) \$6.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.00 na tri mesece, in na inozemstvo \$8.00.
 Nadar na vas, kar ima stih s Homen:
"PROSVETA"
 2687-50 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
 Organ of the Slovene National Benefit Society.
 Owned by the Slovene National Benefit Society.
 Advertising rates on agreement.
 Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.
 "PUBLISHER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v obljubi n. pr. (Nov. 20-24) poleg vašega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Posvetite jo pravilno, da se vam ne uveljavi list.

BRITSKI TORIJI KRPUCAJO.

Britski ministrski predsednik Baldwin skuša rešiti mizerijo britskega delovnega ljudstva s starimi sredstvi, katere so pred njim preiskovali že drugi ministrski predsedniki v Britaniji in drugih deželah. Izjavil je, da izdelava načrt, po katerem bodo imeli produkti iz britskih kolonij — iz Amerike, Avstralije in Južne Afrike, prednost pri izvozu v Veliko Britanijo. Z drugimi besedami to pomeni, da bo na produktih iz drugih dežel visoka colnina, produkti iz britskih kolonij bodo prosti colnine ali se pa bo od njih plačevala nizka colnina.

Zaradi povišanja colnine bo najbolj prizadeta Amerika. Britske kolonije niso industrijske dežele, ampak so poljedelske. Iz njih lahko izvažajo žito, meso, ovčje in druge poljske pridelke. Tako početje bo pa izvalo colninsko vojno med Združenimi državami, kajti tu že postoji zakon, da lahko predsednik poviša ali pa zniža colnino na poljske in industrijske produkte. Predsedniku Združenih držav ne bo treba iti pred kongres in šele predlagati, da poviša colnino, ampak colninska komisija bo sestavila priporočilo za povišanje colnine na gotove produkte in predsedniku ni treba drugega, da to priporočilo potrdi.

Sprejet je bil Dawesov načrt, po katerem Nemčija odplačuje odškodnino. Ako pride do colninske vojne, ne bo prizadeta le Velika Britanija, ampak tudi Nemčija. Ako Nemčija ne bo mogla razpečavati svojih industrijskih produktov, ne bo mogla tudi odplačevati vojne odškodnine.

Zgodilo se bo pa še nekaj drugega. Živežni oseruhi ne bodo prodajali živili v Angliji po ceni, po kateri bodo prihajala živila iz britskih kolonij na angleški trg, ampak bodo k tej ceni priracunili še colnino, ki je naložena na produkte iz drugih dežel. Na Angleškem bo nastala draginja, revni ljudski sloji bodo stradali, da bo joj. Pa tudi premožnejši sloji ne bodo zadovoljni z draginjo.

Nemčija bo prisiljena takati trge za svoje industrijske produkte, kjerkoli jih bo dobila. Odprta ji ostaneta le Balkan in Rusija. Zadnja bo v prihodnjem letu prav zanesljivo pridelala toliko žita, da ga bo lahko izvažala, ako bodo vremenske razmere količkej ugodne. Letos je uvozila več kot tisoč traktorjev, da se pripravi za prihodnjo spomlad. In tako bodo britski toriji ravno to izvršili, kar so hoteli preprečiti. Pospešili bodo prijateljske stike med Nemčijo in sovjetako Rusijo, kajti Nemčija bo potrebovala živež, Rusija pa stroje.

Toriji so v volilni bitki napravili angleškemu ljudstvu velike obljube. Izigrali so tudi razne intrige, da so porazili delavsko stranko. Pri volitvah so zmagali, obljubo pa spoznati ne morejo, kajti kapitalistični gospodaraki sistem, katerega branijo z vsemi svojimi močmi, je tista cokolja, ki jih ovira, da izvedejo, kar so obljubili.

V kakšnih škripcih se nahajajo toriji, pove Baldwinova izjava, ki pravi, da uvede olajšave za produkte iz britskih kolonij. Takih sredstev se navadno poslužujejo buržoazni "državniki", kadar so na koncu svoje pesmi. To je slavnata bilka, za katero se love kot potapljaljoči človek. Ako jih obdrži na vodi, je dobro, če ne, pa uto-nejo.

Tako so delali "državniki" v stari Avstriji. Ugnjali so vsakovrstno colninsko politiko, ljudstvo je pa stradalo, da je bilo strah in groza in je bežalo iz nje kot iz velike ječe, ki ima slabo zastražene svoje izhode.

Kapitalizem je povzročil svetovno vojno. Skozi štiri leta je uničeval in uničeval, kar je preje stalo veliko dela, v tem času pa ni drugega produciral kakor stroje za uničevanje sadov dela. Ta butara zdaj teži narode, buržoazni "državniki" jo pa hočejo olajšati s starimi in obrabljenimi sredstvi, ki so se že v normalnih časih izkazala za ničevna.

Res naivni so ti buržoazni "državniki"!

SLIKE IZ NASELBIN.

Iz okolice Finlevilla, Pa. — Delavske razmere so slabe. Kjer bi imel delati eden, delata dva, in kar bi imel zaslužiti eden, zaslužiš dva. To je valed tega, ker je v tej okolici zaprtih več rudnikov še nad eno leto.

Naš Slovenski narodni dom na Hackettu je dogotovljen. Bil je potreben in lahko so zdaj ponosni nanj, ker ni nam treba potikati se po privatnih hišah, priliko in prostor imamo sedaj za prirejanje veselja in obdržanje sej v lastnem prostoru. Povedati moram, da tudi slovenska hakeška mladina že ni imela tako veselega božičnega večera, kakor je bil leta 1924. Starši so pripeljali s seboj svoje otročiče in mladina se je veselila okoli božičnega drevesca ter tople peči. Matere so pa posipale kandija, orehov in lešnikov toliko, da je bila mladina povsem zadovoljna.

Dolžnost me veže, da se zahvalim vsem tistim, ki so kaj darovali v ta namen, v imenu vseh udeležencev. Posebno hvala Franku Mertiku, L. Lajeviču, ki so si prvi umislili to stvar. Hvala gre tudi Franku Ostrminski, ki je kupil božično drevesce in hvala vsem tistim, ki so ga okindali. Hvaležni smo igralcem iz Gingerhilla, ki so igrali brezplačno.

Članom J. S. K. J. naznanjam, da smo tu ustanovili društvo njih jednote. Ko dobimo vse potrebno in glavnega urada, bom naznanil članstvu, da bo vsak v tej okolici imel priliko prestopiti k temu društvu.

Posdravi! — Math Fernishek.

Barberton, Ohio. — Družina Nedoh v Shermanu je letošnji božič namesto veselja doživela žalostno tragedijo. Soprog rojak Andy Nedoh, star 48 let, doma iz Berkla na Primorskem, in oče štirih otrok, katerih starejši je 12 let, najmlajši pa 16 mesecev, je mrtev. Zapolen je bil ves čas svojega bivanja v Ameriki (16 let) pri Columbia Chemical družbi. Dne 23. decembra se je podal na delo ob eni popoldne, da se predno nastopi delo ob dveh pop. nakupi nekoliko daril za svojo malo in soprogo za božič. Usoda je hotela drugače. Čakajoč na ulično karo v farmarski čakalnici je začel švilganje prihajajočega avsa in v hipu je skočil iz čakalnice, češ da ga sprevoznik opazi ter ustavi karo. Toda gledajoč v smer, odkoder je prihajoval karo, ni takoj opazil, da prihaja ravno od nasprotni strani, kar je bilo varok, da ga je vs tako močno sunil ter vrgeč kakih dvajset čevljev daleč, da je ostal na mestu mrtev.

Par sto korakov višje ob cesti stoji hišica, ki ji je pokojni prideloval soto za soto, kakor je bilo potrebno s naraščanjem družine. Na božični večer tam v sprednji sobi nisi opazil božičnega drevesca; namesto svetlih okrasov na drevesu je žalostno brlela svetilka, mesto božičnih daril je ležala v sobi, obdana z veni, darovanih od prijateljev, temna kresta s mrtvim skrbnim očetom svojih otrok — božično darilo celi družini.

Sveti večer! — Tam nekje v drugi sobi pa so stali in žalostno srli otroci, premišljevali o božičnem drevesu ter sanjali o darilih, ki jih jim je obljubil oče še prejšnji večer. Skoraj verjeti niso mogli tragediji. Niso se zavedali, da njih ata spi za vedno. Božični večer jih bo vsako leto spominjal na dobrega očeta, na večer tragedije in žalosti.

Zunaj v jasni noči si čul na drevesu čarobno skevikanje sove, odmevajoče v jasno božično noč. Padale so rahle bele svečke in ob luninem svitu objemale venec, pritrjen zunaj na steni, v zadnje slovo pokojnemu. Novorojenčku pa bodo svetile pot v svet — upajmo, srečnejše kot njemu nepoznemu očetu.

Pokojni Andy Nedoh je bil član tukajšnjega samostojnega društva. Zavarovan je bil za \$1 dnevno in \$200 za pogrebne stroške, kar je vse, za kar se moreš zavarovati pri tem društvu.

Ob tej priliki se mi zdi umestno, da nekaj opomnim radi takih društev. Taka društva zastopajo le posameznikom, ki nimajo nikogar, da bi bil odvisen od njih po njihovi smrti, ali pa ako so še člani kakih druge organizacije, katere plača posmrtnino. Nikakor pa ne odgovarjajo potrebni oženjenih s otroci. V bodoče naj bi gledali na to, da se takega rojaka najprej nagovori, da pristopi k rojki organizaciji, katere plača posmrtnino dedičem, predno se

rojak povabi k samostojnemu društvu.

Samostojno društvo, katerega član je bil pokojnik, je priliko skrbelo za pogreb. V dvorani pred pogrebom so odprli krsto, da se tako poslovijo člani — bratje pokojnega zadnjič. Med govorom predsednika smo opazili, da nekateri uradniki niti klobuka niso aneli raz glav ter venomer naprej kadili cigarete. Tako se ne izkazuje iskreno bratstvo!

Društvo kot rešeno je skrbelo za pogreb, poleg tega tudi za nočno ali častno stražo od časa nreše pa do pogreba. Vendar pri takih prilikah bi se bilo treba izogibati zabave s "belo mulo", ki ima svoje grde navade in človeka brone, če je je še tako navajen. Tako so se pripetile prav nesopodne nerednosti tudi ob ti priliki. Nekaj takega se je enkrat neje pripetilo pri prireditvi veselja v ospredju dvorane, medtem ko so prihajali neki Američani v spremstvu deklet. Videč to so se obrnili nazaj, odkoder so prišli. Drugi dan so sprakevali, kako narodnosti ljudje so imeli sinoči zabavo. Kultura, kajne, toda ne socialistična.

Udeležba pogreba je bila zelo obilna. Družba, pri kateri je bil pokojni zaposlen, je dala na razpolago nad petdeset avtomobilov. Ljudstva je bilo tudi kljub zelo mrzlemu vremenu neprislikavano veliko, kar znači, da je tragedijo občalovalo. Pogrešali smo le brate uradnike društva, katerega je bil pokojnik član, izvršni podpredsednika, zastopajočega bojnega predsednika.

Lahka mu ameriška zemlja! — A. Bomback.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in študentov Prosvete.

Sublet, Wyo. — Čitatelje Prosvete hočem posvariti, da ne verujejo vsakomur, ki pride k njim in jim prodajala zavarovalne police za bolezen ali poškodovanje. S tako zavarovalno družbo sem bil dve leti ter pošlene poravnave do zadnjega vas plačila. Pa se je zgodilo, da sem zbolel in bil bolan dva meseca ter nisem delal. Ko sem vložil zahtevo, da mi dajo bolniško podporo, za katero sem plačeval, mi je pa zavarovalna družba poslala premije nazaj s pojasnilom, da nisem upravičen zahtevati podpore, ker sem podpisal certifikat o potrditvi, da nisem bil bolan in prost od poškodb. Kompanija se je na avijačen način zmuzala, da ji ni treba plačati. Jaz sem bil dober, dokler sem bil zdrav in plačeval, potem pa še moje zavarovalne police ne marajo več. Mesto da bi plačevali bolniku podporo, ga izključijo.

Želim, da bi bili rojaki pozorni in bi se držali proč od takih zavarovalnih agentov, ki samo obljubljajo, ko je treba prejeti, pa ne dajo nič. Treba bi se bilo zdaj še tožiti, a družba je gotovo pripravljena tudi na to, ker njen namen je, da na preracunani način ljudi ogoljufa. Ime družbe, ki me je na ta način ogoljufala, ne bom zapisal, naj prej čitajo to. Vem, da so tudi med čitatelji ljudje, ki spadata prav k tej kompaniji, kot je prevarila mene. Tako bodo čitatelji tudi po čitanju tega spoznali, da kompanija ni tako zelo dobra, kot jim je naslikal agent in kot si sedaj domišljujejo.

Morda bi kdo ne verjel, ampak priče imam zato, da sem bil res tako osleparjen od privatne družbe, ki je sicer na dobrem glasu med rojaki. Pomniti je, da privatne zavarovalne družbe obstojajo edino radi profita, zato iščejo na vse strani izhoda, kako se izmuznejo, da jim ni treba plačati odškodnin. Včasih imajo še police tako sestavljene, da jih pogodba med zavarovaneom in njimi ne veže, da morajo plačati. Spisane imajo zavarovalne police namreč tako prefrigano, da navaden človek se opazi ne zvižaje. Zato pa se od takih družb raje držimo proč.

— Rudolph Hribernik.

NENABITA PUŠKA.

Chicago, Ill. — Charles Zahora, star dvanajst let, je slonel na oknu in je podpiral svojo brado s roko. Mimo je prišel Walter Glisda, ki je ravnokar kupil puško 22 kalibra za tri dolarje. Pomeril je v Zahora in sprožil. Mislil je, da puška ni nabita, kot mislijo vsi, ki ne znajo ravnati s strelnim orožjem. Sreča je bila, da je Zahora podpiral svojo brado s roko. Krogla je zadela roko in obšla v željuzih. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Kdo sme prosiiti za prihod sorednikov?

Vabče se opaža, da si niso ljudje še na jasnem glede prihoda sorednikov iz starega kraja. Dostikrat tukaj nastanjeni inozemci mislijo, da morajo v to svrhu napraviti prošnjo na generalnega priseljenškega komisarja; krive so to zmešnjavo so razne napačne informacije, ki jih dobivajo.

Naj zato, zlasti na podlagi zadnjih navodil priseljenške oblasti, omenimo tu najbolj glavne točke, ki jih je treba zapomniti si v tem pogledu. Le nekateri soredniki ameriških državljanov vživajo nekatere predprave glede priseljevanja; soredniki tukaj nastanjenih inozemcev, pa naj tudi imajo prvi papir, nimajo teh predprav, marveč so navadni priseljeneci. Le ameriški državljan ima torej pravico vložiti prošnjo na generalnega priseljenškega komisarja, da se njegovemu soredniku v starem kraju prizna pravica priti izven kvote oziroma, da je vpravičen do prednosti v okvirju kvote. Inozemci naj torej nikar ne vložijo takih prošelj, ker se iste ne sprejemajo.

Kdor sme priti izven kvote, sme sveda priti vsak čas. Kdor pa ima le prednost v okvirju kvote, more dobiti vizo le tako dolgo, dokler ni kvota izčrpana; njegova prednost obstoja le v tem, da mu ni treba za vico čakati na vrsto s drugimi navadnimi priseljeneci. Toda zakon določa, da smejo konsuli izdati le toliko prednostnih viz, kolikor znaša polovica kvote. Isto prednost v okvirju kvote, kot nekateri soredniki ameriških državljanov, imajo tudi izseljeneci, ki so poljedelci po poklicu. Da dokazujejo ta svoj poklic, morajo amerškemu konsulu prinesiti potrdilo svoje domače občine; njihovi tukajšnji soredniki nimajo napraviti nikake prošnje v takem slučaju.

Ameriški konsuli ne smejo izdajati nikakih viz onim, ki kot soredniki ameriških državljanov zahtevajo izvenkvotno ali prednostno kvotno vizo, razun ako dobijo pooblastilo za to od strani državnega tajnika v Washingtonu. Da se to izpolnjuje, treba, da ameriški državljan njihov sorednik, vložil posebno prošnjo na generalnega priseljenškega komisarja v Washingtonu; za to prošnjo služi posebna tiskovina, Form 633. Ako ameriška priseljenška oblast najde, da je prošnja vpravičena, obvesti o tem državnega tajnika. Ta na to pooblasti pristojnega konsula, da se dotičniku izda viza izven kvote oziroma prizna vrednost v okvirju kvote. Zavoljo jasnosti in hitre rešitve, priseljenška oblast priporoča, naj bodo prošnje izpolnjene s pisalnim strojem.

Priseljenški urad obvesti tukajšnega prosilca o rešitvi prošnje. Dokler ta ne dobi tega obvestila, ne more smatrati, da je bila viza dovoljena. Tudi ameriški konsul mora, čim dobi pooblastitev iz Washingtona, obvestiti sorednika v starem kraju, da mu je bila priznana pravica do vize izven kvote oziroma do prednosti v kvoti.

Kdo je priseljenec izven kvote? Žena ameriškega državljana ali njegovi neporočeni otroci pod 18. letom imajo pravico priti vsak čas brez ozira na kvoto, ako je dotični ameriški državljan za časa, ko je vložil prošnjo, imel svoje redno bivališče v Združenih državah. Začasna odsotnost iz Združenih držav ni nikaka ovira. Kdor je le začasno odsoten, ima še vedno svoje redno bivališče (residence) v Združenih državah.

Pri tem naj omenjamo, da žene ameriških državljanov, ki so se naturalizirali pred 22. junijem 1922 in poročili pred tem datumom, niso inozemke, marveč ameriške državljanke, katerih se torej priseljenški zakon nič ne tiče. Otroci ameriških državljanov, ki so se rodili pred njihovo naturalizacijo, postanejo ameriški državljanji še le tedaj, ko stopijo na ameriška tla, predno so 18 let stari.

Kdo ima prednost v kvoti? Ako ameriški državljan za časa, ko vložil prošnjo za prihod žene in otrok, ima svoje redno bivališče v inozemstvu, imajo žena in otroci le pravico do prednosti v kvoti.

Isto prednost imajo neporočeni otroci ameriškega državljana v starosti od 18 do 21 let, ako je dotični ameriški državljan vsaj 21 let star; ne dela pa nikake razlike, da-li stanuje v Združenih državah ali v inozemstvu.

Očim mati ameriškega državljanja in inozemski

soprog ameriške državljanke imajo tudi prednost v kvoti; dotični ameriški prosilec mora biti vsaj 21 let star in je vseeno, kje stanuje.

Prošnje za prihod brata ali sestre, bratrancev in drugih sorednikov, kakor tudi sorednik se ne sprejemajo, ker ti ne vživajo nikakih predprav. Glede sorednik treba pa pripomniti, da, ako ameriški državljan namerava oditi v inozemstvo, da se poroči, sme vložiti prošnjo pred svojim odhodom v korist svoji bodoči ženi. Čim naknadno dokaže, da se je poročil, se njej prizna ona pravica, ki ji gre kot ženi ameriškega državljanja. Zoročenka kot taka pa nima nikake pravice in je zaman prosiiti za njen prihod.

Ista tiskovina (Form 633) služi toliko za izvenkvotno vizo kakor za prednost v kvoti. Od podatkov glede prosilca in bodočega priseljenca, navedenih v prošnji, je odvisno, da-li se bo dovolila izvenkvotna viza ali prednost v kvoti. Ako je izvenkvotna viza vpravičena, se bo prošnja v tem smislu rešila, drugače se bo priznala prednost v kvoti, ako je tale vpravičena.

Radi tega, ko se izpolni Form 633, treba skrbno izpolniti jo. Zlasti treba paziti na to, da se v vsakem slučaju natančno navede starost in bivališče prosilca. Treba zlasti biti natančen v tem, da se navede starost otrok in da-li so poročeni ali ne.

Dva ameriški državljana, ki osebno poznata prosilca vsaj tekočim zadnjega leta, morata sopolpisati prošnjo in potrditi, da po njihovem najboljšem znanju navedeni podatki odgovarjajo resnici. Za izjave teh priš je omejen poseben prostor v tiskovini za prošnjo. Vsi podpisni na prošnji morajo biti zaprišejeni pred notarjem. Ako pa se prošnja vložji v inozemstvu, treba zaprišeti in podpisati na amerškem konsulat.

Prošnje v prilog poslovnim (adoptiranim) otrokom ali v prilog adoptiranim staršem se zavražajo, razun ako se dokaže, da je bila adopleja zakonito izvršena pred 1. januarjem 1924.

Na noben način se ne sprejemajo prošnje v prilog ženi ali soprogu, ako se je poroka izvršila po pooblastilu (by proxy), t. j. ako kdo tukaj pošlje komu pooblastilo, da ga za zastopa pri poroki. Take poroke so v nekaterih deželah dovoljene, ali priseljenški zakon jih ne priznava. Ravno tako niso dovoljene takovane poroke po slikah (picture marriages), ki so v navadi pri orientalah.

Prošnje treba poslati na: Commissioner General of Immigration Washington, D. C. Nikake pristojbine ni za prošnjo.

Ako je prosilec postal ameriški državljan potom naturalizacije pred 27. septembrom 1906, je treba priložiti prošnjo tudi državljanski certifikat (drugi papir). Kdor je bil naturaliziran kasneje, ni treba, da priloži tega spričevala; v Washingtonu se bodo še prepričali, da-li je on ameriški državljan. — F. L. I. H.

Vesti iz Jugoslavije.

Umrti v Ljubljani. — Viljem Maurer, posestnik, 66 let. — Klementina Lejak, zasebnica, 64 let. — Ivana Rozman, žena trgovca in posestnika, 58 let. — Marjan Pahar, dijak, 14 let. — Ignacij Puhar, posestnik, 63 let. — Ana Lenarčič, hči mizarkega pomočnika, 1 leto.

Zopet povodenj v Polhovem Gradcu in Ljubici. — Valed delevja prvih dni v decembru so vode v polhovgradskem okraju zopet nevarno narasle. Gradščica je poplajala polja in povzročila mnogo škoda. V Mačkovem in Petiševem grabnu so po zadnji povodenji popravljena pota zopet razgrnana in tudi cesta od Polhovega grada proti Zalogu je poplavljen in na nekaterih krajih pretrgan. Poškodovanih je več mostov. Povodenj je zahtevala zopet dve sloveški irtvi. Delavca Jakob Lonassi in Anton Vasele, zaposlena pri popraviljanju mostu pri Ljubici sta izgubila v močno narasli vodi in utonila. Trupli so potegnili iz Gradščice. Ker so naliivi prenehali, je voda začela upadati.

IZ PRIMORJA.

Smrtina kosa. — V idrijski bolnišnici je umrl Franc Rupnik, rodom iz Zadolga pri Črnem vrhu nad Idrijo. — Josip Sedmak iz znane rodbine Sedmakove v Sv. Križu pri Trstu; v Nabrežini Josip Grilanc, pekovski mojster, v Buzovici pa Angelj Križančič.

Chicago, Ill. — Taki dogodki
— radno boli mnoge : današnjih

Pariz, 2. jan. — Bivša avstrijska cesarica Cita se je obrnila na vojniški poslaniški svet s prošnjo, naj ji dovoli, da se s svojimi otroci preseli v cesarski grad Gozdau na Ogrskem, kakor javljajo Dunajsko. Cita je pred kratkim prejela od ogrskih monarhijev voto 8100.000, katero je zahtevala za svoj ostanek v Gozdau.

London, 2. jan. — "Aerangi", prva motorna ladja, 18,000 ton, ki je brez običajne mnošice strojevodjev in kurjačev, je danes odplula iz Southamptona v San Francisco. Ladja je last Union Steamship Co. v Novi Zelandiji in je prva velika motorna ladja, ki ne je podala na visoko morje. Ima Dieslova motorje, katere gumi gnanila kakor pri avtomobilih. Na

Nadi teh dveh jakih sil, ki sta praktično obrnili val mehiške politike v vaski krizi leta 1915, je prišla ustava leta 1917 s dvema serijama določitev po potrebi časa; bila je da tedaj še najnaprednejša ustava. Princip te ustave je bil, da zemlja spada mehiškemu ljudstvu in ne lastnikom površine. Drugi del ustave pa je bil cel vrsta drznih ukrepov, s katerimi so želeli urediti s sosednjimi državami.

obo. In vsaem se motil; gospa na
 postelji je bila zelo lepa, mlada,
 26 do 27 let, mogočno slap plavih
 las ji je padal po ramenih niz-
 dol, polt pa bela kakor mleko.
 Dobrišen del neder je, upirajoč se
 slahni sponam zelo fine fatistaste
 kožule, zrla tu in tam is pens
 tipk. Videti je bila bolj v skribi
 kakor pa v strahu ter me je gla-
 dala s svojimi velikimi, glaboki-
 mi frazimi očmi, kakor bi mi hota-

USTAVITE KAŠELJ TAKOJ; VZEMITE
SEVERA'S COUGH BALSAM
Prvi odjemaček — prijetno dišavilo — 50c in 80c.

Severa's Cold and Grip Tablets
poravnajo bolečine odjemoč od prehlada. 50c. — Poiskujte najprej pri lekarni

Severa's Almond 1925 za razpoložanje v lekarnah, ali ga od
W. F. SEVERA CO., - CHICAGO, ILL.

Nevesta.

Scenar dr. Ivo Šorli.

(Dalje.)

Ona bi ne mogla prenesti nobenega; tudi če pogleda vse po vrsti, nobenega! Samo mladi cerkovnik Martin je nekoliko drugačen. In dobro ji je delo, ko je zapazila, da prihaja večkrat mimo njene hiše, nego je bilo potreba, in da pogleda na trigu pred cerkvijo pogostoma naravnost sem čez k njej, ki je stala sredi svojih tovarišic.

Bila mu je dobra in ni se branila, če jo je pobožal po licu, toda niti za hip si ni mislila drugače, nego da bo vse veselje proč, tudi če bi se otrpnila še vsaka, kar ji je bilo. In nazadnje bi postal tudi on kmalu, kakor so vsi. O delu bi izpregovoril z njo, o otrocih; potem bi šel spat in bi vstal zopet še pred zorom. Kakor njen oče in mati, odkar se spominja.

O, saj ne sluti on in ne slutijo drugi, kaj se godi v njenem srcu, česa pričakuje tako željno njeno sreo! . . . Ko je stala véasi cele dolge čase pred svojim ogledalom in si je strmela neprestano sama sebi v oči, tedaj je občutila, — ne, nobenega dvoma ni bilo, da se zdi morda le njej sami tako! — tedaj je občutila, kako čudovito se te njene oči! . . . Obstati bi moral, kakor bi videl prikazen pred seboj, vsakdo, ki bi prišel mimo, — roko bi moral deti preko čela kakor pred solncem in vsiklikniti tiho besedo presenečenja in blaženega začudenja . . . Ampak nič: mimo gredo in ničesar ne vidijo . . .

Pa tudi če se ustavi kdo: en pogled in pove vse, kaj misli. Premeri ji postavo in jo pretehta . . . Tudi v obraz jo pogleda in ugaja mu, sam ne ve zakaj; ampak samo, če bi bila malo bolj rdeča v lica in malo bolj zalita pod brado! . . . Celo Martin ji je rekel: "Boš le videla, ko boš enkrat moja, kako se popraviš! . . ."

A danes, danes je prišel prvi eden mimo nje, ki je obstal na prvi hip pred njenimi očmi, ki je zastokal, ko se je ozrl v njene ustnice, v njen beli obraz . . . eden, ki mu je bila zaplamljena v prealadke njegove besede njegova divja sroč, da je našel vse to kar na cesti, kar tako gredoč, in ki se ni mogel odtrgati od nje . . .

3.

Prihajal je potem prav vsak večer, ko je že vse zaspalo — zgodaj zaspijo kmetje —, in je vrgel rahlo kamenček na njeno okence. Tekla mu je odpirat vrata, tiho sta se splazila v njeno sobico in sta jo skrbno zaprla. Stopila sta k oknu, ga odprla, da ji je posvetila vsa mesečina na obraz; in

potem je strmel v njene čudovite oči, strepetaval, kakor bi ležal v bolezn, ječal je pretrgane besede blaznega občudovanja in pijane sreče in utrgal samo tuptam poljub z njenih cvetočih ustnic . . .

Nikdar ničesar več . . . In zato se ji je zadelo véasi skoraj smešno, kako je še nedolžen . . . Ni bila pokvarjena in še nobene rdeče rože poželenja ni bila zbudila kri med belimi liliijami njenega srca, toda tako sladko bi se bila prestrašila izgrozila, če bi se bila zgrešila njegova roka za hip in sama ne vedoča kdaj s prave poti . . . In potem bi bila imela priliko, da bi mu jo bila hitro odmečila in jo obdržala krčevito v svoji roki, iz samega strahu, da bi se ji le zahotelo zopet po prepo-vedanih sladkostih . . . Zakaj močna je bila Franica . . . skoraj kakor fant . . . in čutil bi bil, kako so se ji napeli vsi kipeči udje in kako so kakor iz bron, če hočejo . . .

On pa ni razumel. Zakaj možki je lahko po areu še vedno nedolžen, celo če po telesu ni več, Franica pa je bila ženska, ki jo zapljuje telo, še predno le sluti sreo, kaj je greh.

Zato je premišljevala véasi te stvari, on pa je premišljeval samo njene oči, ki so bile preveč čudovite, da bi videl še kaj drugega. Zapri okno, Franica, spusti zavese, — v temini te morda najde njegova mlada kri, da se boš borila z njo in jo deviško premagala! . . .

Letos je prišel tudi o Božičnem domov in o Veliki noči. Na samem Velika petka večer sta s njeno pri oknu, pod katerim je stala vrsta cvetočih breskev, ki so se svetilkale iz temine kakor toliko bledejših mrtvaških lučk.

"Veliki petek — Ivan! Vendar je greh . . ."

"Ne, ni greh, ne more biti greh, Franica!" je vzdrhtel v globokem prepričanju.

"Ne, saj res ni greh . . . S tabo bi si upala prevasovati celo noč tik pred svojo smrtjo," je rekla Franica, in niso bile brez malo zlobnosti njene besede.

"Kaj počenjam z otrokom!" si je očitala tolikokrat med letom, ko je mislila nanj. "Grdo je, ko sem starejša od njega in bi morala imeti jaz več pameti!"

Res, da ni bilo nič grešnega med njima, ampak vendar . . . Nobenega zmisla namreč ni imelo. Kaj bi rekli ljudje, če bi zapazili. Za oltar je namenjen, vsa fara je že zdaj ponosna nanj, vsako oko ga vidi v duhu v sletem plašču pred seboj, nedolžnega in belega kakor svetega Alojzija, — naenkrat se izve, da ga je bila izvabila ona v črnih nočeh v svojo spalnico in ga zapeljala v skrivne grehe . . . Kamenovali bi jo! . . .

In šele Martin! Niti dotekniti se ji ne smel več, odkar je bilo

onega polno njeno sreo, pa je vendar pohlevno prihajal, sedel je pred hišo in govoril prijazne in mehke besede z njo. Očitno so se mu že smejali, on pa ni maral za vse to . . . In nazadnje je ne čaka vendar nič drugega . . . Oče in mati umrjeta, brat pride čez dve leti od vojakov in se poroči, — ali bo potem na poti po hiši! In boljega od Martina ni vendar nobenega in ni lepo, da bi ga varala! Naj bo! — lepa otročarija je bila, sladak spomin za stare dni, ko je strmel lep študent v njene oči in je zvenela zadivljena pesem o njih globinah čez nje omamljeno srce, toda zdaj je dovolj in treba je postaviti pamet med sebe in vse to.

Že pred Velike nočjo je bila sklenila, da mu poreče tako. Pa ga ni mogla odpraviti, ko ga je videla stati izpod zaves tako plahega pod oknom in umirati skoraj štirimesečnega hrepenenja . . . In potem je pustila, naj se izlije še enkrat, zadnjič, ves vonj te sladke ljubezni čez njo, naj izlijejo še enkrat, zadnjič, njene oči svojo svojo moč čez njo, čez prvega in najbrže čez zadnjega, ki je občutil z vso svojo dušo njih čar . . .

4.

Dnevi so bili dolgi, svetli in vsaki, vse tja gori do kraljevskega velikega solca. Ljudje so se gibali od zore do mraka tam zunaj — kakor posejane so bile z njimi njive na ravnini in senošeti po rebrih, — in tudi Franica je morala vsati véasi od svoje živane mize in iti pomagat. Tako je bilo do smrti utrujenega njene težke dela nevarnega telo in brenanaj je legla in zaspala brez misli nanj, ki ji je bil prej vedno pred očmi.

Tako se ni spomnila, kdo je zunanaj, ko je priletela pest kamenčkov na priprte zaklopnice njenih oken. Martin ni, ker ne sme, drugi se je še celo izogibljivo zadnje čase . . . gospodične . . .

Skočila je iz postelje in je pogledala. On! Spodaj stoji kakor kip in mesečina mu pada ravno na obraz, lepi, mladi obraz z valom temnih kodrov izpod širokega klobuka.

Za hip je pomislila . . . Ne, toliko mu mora odpri, da mu pove . . . Še enkrat — in res zadnjič!

Odpahnila je oprezno zaklopnic, da ji je mogla klavica skozi. Tedaj je šel blažen nasmeš široko čez njegovo lice in roke so se mu dvignile hrepenenja, kakor vedno, kadar je tako pogledala nanj. Pokimala mu je, in ko se je bila hitro oblekla, mu je hitela odpirat.

Dolge ni mogel nič govoriti. Samo glavo ji je držal v svojih drhtečih prstih, kakor da drži vse svoje življenje, vso svojo sreo v njih, in le zdajpazda jo je poljubil na ustnice.

Ali ti poljubi so bili vendar drugačni, — moški in več mladiki, dajanje, ne več jemanje, volja, ne več prošnja, ukaz, ne več vprašanje. In ko ji je ovil potem roko okrog vratu, je bila skoraj grešna drznost v njej.

Zadrhtela je in ga je pogledala. "Vidiš, zdaj sem pa fant!" je rekel in se je mirno nasmešnil: "Matura v žepu, ključ v žepu, — za vrati ves postrani beli svet! Čez tri mesece odpremo in stopimo ven na plano! . . ."

Prestrašila se je teh besed — sreo se jih je bilo prestrašilo — in sklonila se je od njega nazaj. "Kaj ne pojdeš . . . ?"

"Za duhovna? Če Bog da dobro sredo, ne! "Povej, ali bi me ne bilo škoda?"

Samoljubljen je bil njegov nasmeš, posveten.

"In kaj misliš?"

Skoraj kriknila je te besede.

"Sam ne vem še. Na Dunaj pojdem vsekakor. Morda za profesorja, za sodnika, mogoče celo za zdravnika. Na vem še."

Neprijetno je bilo njegovo govorjenje.

Pogledala ga je bolj pozorno. Da, človek bi moral reči, da je zdaj še lepši od prej. Svetle so njegove oči in pogumne, bolj zapeljive njegove ustnice. Tudi oblečen je popolno po gosposko in lepo se prilaga črna suknja njegovemu vitkemu telesu . . . Ah, na pot je napravljen, na dolgo, veselo pot tja ven čez življenja pestri vrt . . .

O, in ona si ga še ni mogla misliti več drugače, nego kakšen bo najlepši dan svojega življenja, najavetljivi dan vse fare, odkar stoji . . . Topli pokajo, zvonovi pojejo, zastave vihrajo, povsod ga čakajo slavoloki. Dolga bela procesija se pomiče proti cerkvi, po cesti, vsaj natrošeni s cveticami . . . In potem prihajajo pred oltar, — dolga vrsta belih gospodov, drug za drugim, deset, dvajset, da ni konca. In slednjič, zadnji, on sam, nekoliko bolj blede nego navadno, a še lepši, v bogatem plašču, s črno mašno kapo na glavi . . . Gospodje se razpostavijo pred njim, da gre akoci; potem se ustopijo okroginokrog oltarja, pol na njegovi desnici, pol na levi, in se mu globoko priklanjajo. In zdaj se dviga počasi čez nje in gre ponižno, a vendar ponosno — ponižen pred Bogom, ponosen pred ljudmi! — po stopnicah navzgor. Že je pred tabernaklijem. Za njim stoji stari čehkan iz trga, domači gospod župnik, — a on je danes prvi med vsemi, njemu velja vsa ta slava in čast . . .

(Konec prihodnjič.)

Ali želiš imati pravilno plant in čist angleško? Naroči si "Rusko-anglo-slovensko", katere je izdala in ima na prodaj Kajtševna matice S. M. P. J.

Vesti in Rusije.

Življenje v Ruski tovarni. — (Pisn. ruskega delavca.) — Zelim sporočiti potem vašega časopisa ostalim delavcem, kako delajo in živijo ruski delavci v Zvezi Sovjetskih republik. V imenu delavcev in delavk tovarne "Kranj Vihorice" šelebi bi stopiti v zvezo z delavci podobne tovarne, kot je naša. V naši se izdeluje med, aluminij in druge barvane t. vine. Izdelujemo cevi različne velikosti, priprave za kurjenje v lokomotivah, kuhinjsko posodo iz aluminija itd. V tovarni je zaposlenih 3251 delavec in nastavljenec, od teh je 2950 vpisanih v kovinarski organizaciji.

V tovarni obstoji stanica Ruske kom. stranke, v kateri je udeleženo 700 oseb. Poleg tega obstoji tudi stanica komunistične omladinske organizacije. Te dve stanici vodita vse politično življenje med delavci v obratu. Razven tega imamo naš obratni odbor, ki spaja delavce s strokovno organizacijo ter skrbi za njih kulturno življenje.

Tovarna ima tudi svoj delavski klub. V tem klubu je mnogo krožkov, kjer se delavci učijo, se bavijo s športom in s dramatikom.

Otroci delavcev so organizirani v četo plijonirjev. Dojenčki so izročni državnemu otroškemu zavetišču, medtem ko delajo matere v tovarni.

V naši tovarni imamo tudi delavske dopisnike, ki opisujejo v delavskem tisku življenje delavcev v obratu ter osvetljujejo njegove dobre in slabe strani.

Imamo v tovarni tudi stenski časopis, to je glasilo Ruske kom. stranke, ki izhaja dvakrat na mesec. Delavski dopisniki in sploh vsi delavci sodelujejo v njem poljubno. V tem stenskem časopisu se tressi vse življenje delavcev, kakor tudi vsa proizvodnja v obratu.

Strokovno časopisje. — V uniji sovjetskih republik izdajajo šest strokovnih glasil 24. revij pa 63, skupaj 87. Tu niso všteti bulletini, ki jih izdaja večina strokovnih organizacij.

Goraj navedeno število strokovnih glasil izdajajo sledeče organizacije:

"Svjetski centralni svet strokovnih organizacij" 1 list in 8 revij, centralni odbori poedinih svez 7 listov in 19 revij, krajevne svezne organizacije 17 listov in 36 revij, dnevno 10 listov, trikrat tedensko 5 listov; dvakrat tedensko 2 lista, enkrat tedensko 5 listov in 6 revij, neredno 2 lista in 2 reviji. Vsi ti listi izhajajo v nakladi 758,000 izvodov.

Uspehi zrakoplovstva. — Rusko zrakoplovstvo je zaznamovalo v zadnjih časih sijajne uspehe. Afganaska vlada je namreč naročila več aeroplanov in želela, da se jih

po suhem, kljub temu za ruski letalec podali na pot, po zraku. Dne 29. septembra so se dvignili v Taškentu in se istega dne so pristali ob afganski meji. Dne 30. septembra pa so odpotovali dalje in istega dne pristali v Kabulu, glavnem mestu Afganistana. Zrakopl. veči so morali preleteti visoke gore in so se morali večkrat dvigniti do 5000 metrov visokine. Poleg tega je bila plovba izkočena, valed goste megle, ki obdaja afganske gore.

Prizor na moskovski ulici. — Dne 8. nov. se je vrtil na nekem moskovskem trgu karakterističen prizor, to je selig — falista skauta. V ta namen ste bili prizorjeni dve podobi (strašili) iz cun in slame.

V sredini kroga množice so govorili pojasnili navzočim, kaj se vrti in burkuzni sinovi (skauti), njih zločine, ki so jih izvršili nad delavskim razredom.

Množica je, v odgovor, z močnim krikom zahtevala, da se jih selga.

In veselo je zaplapolal ogenj ter uničil figure.

Poštali promet se je v tem letu silno razvil. Ustanovile so se nove direktne poštne zveze med Beningradom, Hamburgom, Stettinom in Londonom; med Odso in Carigradom; med Urmansk in Caradoc (Rusija-Norvegija) in Baku Enzeli-Bendergea (Rusija - Perzija).

Nadalje so se ustanovile nove radiotelegrafične postaje (brezžični brzojav) v Orenburgu in Jekaterinburgu. Orenburška veža Moskvo, na eni strani, in Novonikolajevsk na drugi (Skrajni vzhod).

Naravna bogastva v Sibiriji. — Neka naravoslovna ekspedicija, ki je imela od sovjetske vlade nalogo, da raziskuje severne sibirske pokrajine, je našla na polotoku Čukotki na bogate sklade zlata in srebrne rude, nafte, premoga, grafitu, železa in platina.

Mesto Jekaterinoslav prekrščeno v Sverdlovsk. — Mesto Jekaterinoslav je bilo prekrščeno v Sverdlovsk na čast prvega predsednika izvrševalnega odbora Sverdlova.

Narodna "Prosveta" valoma sorodniki ali prijatelji v starodavnosti.

DA SKUHAŠ DOBRO PIVO. PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v salogi slad, kvas, sladkor in vse druge potrebščine. Posušimo in se pripravljamo, da je doma pri nas, kuhani vedno le najboljši in najcenejši.

Grocerijam, sladkarjem in v prodajalne šolezine dajmo primerno popust pri vaših naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

100,000 VLAGATELJEV

je poverilo vse do sedaj vložene prihranke pri Kaspar American State Banki na hranilno vlogo.

Na ta način je pomagalo mnogim tisočem ljudi kupiti svoje lastne domove, ali vložiti njih prihrankov v prve vknjižbe (morgeče), ki so zajamčeni z dobrim in dobičkanosnim lastništvom.

VAŠI PRIHRANKI SO SIGURNO NALOŽENI V TEJ NAJVEČJI JUGOSLOVANSKI BANKI V AMERIKI. ULJUDNI IN USLUŽNI URADNIKI VAM BO POSTREGLI Z VSEMI STVARM, KI SE TIČEJO BANČNEGA POSLA.

Zaupanje našega naroda nam svedoči solidnost in zaupljivost naše postrežbe. Primerjajte in prepričajte se, kako jamstvo in sigurnost nudimo za vaše prihranke, — ker smo člani Federalne Rezervne Banke, in potemtakem pod nadzorom vlade Združenih držav, pod nadzorstvom države Illinois ter takorekoč pod nadzorstvom Chicago Clearing House Association.

Našo banko upravljajo sposobni in pošteni uradniki in upraviteljstvo, katerega člani so izkušeni ljudje ter poznani kot izvršni poslovalci.

Na tisoče ljudi, raztrešenih po vsem svetu, pošilja denar v vse kraje sveta s posredovanjem te banke.

POSTANITE VLAGATELJI TE VELIKE IN SIGURNE BANKE IN TO SEDAJ. ČIMPREG ZAČNETE TEM PREJ BOSTE DOSEGLI SVOJ CILJ.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

je postala z ujedinjenjem Kaspar State in American State Bank.

1900 Blue Island Avenue, vogal 19. ulice, Chicago, Illinois.

UPRAVITELJI:

Otto Kaspar, predsednik
Karel Krupka, podpredsednik
John A. Cervenka, podpredsednik
Emil F. Smrz, blagajnik
August Fillek, pomož. blagajnik.

Anton Ječmen, pomož. blagajnik
Alvin O. Wiese, pomož. blagajnik.
Joseph J. Kral, pomož. blagajnik.
Otto Vazak, pomož. blagajnik.
William F. Kosobud, pomož. blagajnik.

James J. Tomanek, pomož. blagajnik.
Frank Mayer, odvetnik
Jiri J. Holek, odvetnik
William Slavik, auditor.

Kapital in prebitek
dva milijona dolarjev.

IMOVINA SKORO DVAJSET MILJONOV DOLARJEV